

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trelori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Monarhul către armată.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I., a adresat armatei și marinei, care operează în contra Italiei, următorul ordin preînalt:

Către puterile mele armate, cari luptă în contra Italiei.

Vă așteaptă încă grele misiuni! Așa vă spuneam în ordinul meu, adresat armatei și marinei în 26 Iulie. Și așa s'a întâmplat. Trei luni de lupte infocate au trecut de atunci peste voi. Vitejia plină de eroism, perseveranța dârjă, curajul vrednic de toată admirația al bravelor trupe, apoi eminenta conducere și cooperarea înțeleaptă și însuflețită de cel mai bun spirit de cameraderie a tuturor armelor, au sevârșit fapte, cari asigură pe seama credincioasei sentinelle dela sud-vest o pagină splendidă în istoria puterii mele armate. Cu firmă încredere privesc la voi, vitejii mei; cu deplină încredere vă depusă în ale voastre mâni greua misiune, de a învinge pe dușmanul viteaz și numărös. Știu, că voi nu vă faceți numai datorința. Nu; voi sevârșiți lucruri mari cu inimi credincioase și palpitate pentru domnitorul vostru, pentru dulcea patrie, și vă dovediți de eroi. *Vă mulțumesc din toată inima și vă trimit salutul meu.*

Viena, 28 Octombrie 1915.

Francisc Iosif m. p.

Piedecile înfăptuirii idealului național.

II.

Continuăm cu înșirarea piedecilor, cari după «Moldova» stau în calea înfăptuirii idealului național. Ele sunt: *etnografice, politice și economice.*

Piedecile *etnografice* constau, — scrie «Moldova», — în amestecul neamului românesc din Dacia cu popoarele vecine și în imposibilitatea de a despărți aceste elemente în chip definit. În adevăr, dacă privim o hartă etnografică a Daciei vedem, că în mijlocul acestei țări se găsesc mai multe insule de străni și anume: una mare de Săcui, 500—600,000, și altele mai mici de Unguri și Sași. Este evident, că aceste insule ar fi înglobate în România-Mare, întocmai cum au fost anexate la Prusia ținuturile poloneze de pe Vistula și din Posnania. Aceeași hartă ne va arăta, că Țara Crișului din regiunea câmpiei și Banatul nordic sunt locuite de Unguri, Șwabi și Sârbi (vreo 2 mil. suflete).

Harta etnografică a Daciei ne mai arată, că neamul românesc ocupă teritorii foarte vaste dincolo de Nistru și Bug. Dacă anexăm la România numai Bucovina și Basarabia, atunci mai rămân dincolo de Nistru peste un milion și jumătate de Moldoveni, iar dacă punem stăpânire pe Podolia sudică și pe Cherson, alipim

la țara românească peste două milioane de Ucraineni. De altfel aceștia ar fi o bună compensație pentru Moldovenii rămași dincolo de Bug și pentru cei transplantați de Muscali în Caucazia, la Urali și în Manciuria. Ucrainenii, fiind o corcitură de Slavi și Români, și profesând religia creștină ortodoxă, ușor s'ar asimila cu Moldovenii.

În fine harta etnografică a Daciei ne mai arată, că Românii sunt foarte numeroși pe malul drept al Dunării. Din aceste teritorii Craina, cu orașele Negotin și Vidin, s'ar putea mai ușor anexa la România, fiindcă are o populație compactă românească și este despărțită de statele vecine prin hotare naturale: munți spre Sârbia și râu spre Bulgaria.

Piedecile *politice* sunt puse apoi în calea noastră de către statele vecine, cari stăpânesc pământ românesc și au interesul de a opri creșterea și întărirea României. Bulgaria și Sârbia stăpânesc puțin pământ românesc și nu pot să împiedece înfăptuirea unității noastre naționale. Din contră, Rusia este împărăția cea mai mare din Europa și stăpânește mult pământ românesc, ba încă aspiră să mai cucerească și alte provincii din Dacia. Ea deci are tot interesul de a împiedeca întinderea României către est și este în stare de a o face. Apoi Austro-Ungaria este a doua împărăție din Europa, ca întindere, și a treia ca populație. Ea stăpânește multime de provincii românești, prin urmare, ea este aproape tot așa de interesată, ca și Rusia, de a împiedeca creșterea României. De aceea se vede, că situația politică a României se aseamănă cu cea a Prusiei din secolul trecut, când avea de luptat cu Austria și Franța spre a înfăptui unitatea Germaniei; în schimb însă ea era cu mult mai mare decât România și avea o organizație militară fără păreche în lume, de aceea a reușit a zdrobi puterile adverse și a-și îndeplini dorința. Noi stăm mai rău decât Italienii în secolul trecut, căci lor numai Austria se opunea la întrunirea într'un singur stat. Cu toate acestea Piemontul n'a luptat singur contra acestei puteri, ci a fost ajutat la început de Franța, și mai târziu de Prusia.

În fine noi stăm mai rău chiar decât Bulgarii, căci aceștia au avut de luptat numai cu Turcii și au fost ajutați de celelalte popoare balcanice. *Noi nu putem lupta singuri contra Austro-Ungariei, cu atâta mai puțin împotriva Rusiei, de aceea trebuie să ne căutăm aliați. Aceștia pot să fie astăzi numai balcanicii și Germanii, cari au unele interese similare cu ale noastre.*

Piedecile *economice* sunt puse în calea năzuințelor noastre naționale tot de către cele două împărății vecine. Ele constau mai ales în lipsa de eșiri directe către Mediterana și în amenințarea perpetuă de a ni se închide singura cale maritimă ce avem pe Marea Neagră și prin strâmători.

Pentru a ne da seamă de însemnătatea acestor piedeci este de ajuns

a ne aminti axioma: «nu poate să existe stat independent fără eșire la o mare liberă». Rusia a luptat sute de ani pentru a eși la Marea-Baltică și Marea-Neagră, iar astăzi se răsboește mai ales pentru a pune stăpânire pe Bosfor și Dardanele. Mica Sârbie a purtat trei răboaie în ultimii ani spre a-și deschide o eșire către Marea-Adriatică.

Germania caută să-și asigure drumuri mai scurte către Marea-Nordului și să ajungă cu orice preț la Triest. În schimb Anglia țintește la ocuparea tuturor strâmtoarelor de pe suprafața globului pământesc, pentru a-și asigura egemonia economică asupra lumii. De aceea se vede, că axioma de mai sus a fost și va fi adevărată întotdeauna.

România fiind o țară agricolă și petroliferă are neapărată trebuință de eșiri către mările libere, căci mărfurile ei: cereale, lemne, păcură și derivatele ei, au un volum mare și un preț mic, de aceea se pot exporta numai pe apă. Importul nostru se face de asemenea mai mult pe apă, căci coloniile, ferăriile și cărbunii au volum mare și preț mic. De altfel criza actuală este dovada cea mai sigură, că *România nu poate trăi fără drumuri maritime.*

Țara noastră are legături comerciale aproape numai cu statele din Europa occidentală. Ar fi de mare interes pentru noi deci, să avem drumuri de eșire către Marea-Egee și Marea-Adriatică. Aceste căi nu s'au putut deschide până astăzi din cauza Austro-Ungariei și Turciei, — de aceea suntem nevoiți a ne servi de o singură cale maritimă și anume: Marea-Neagră. Mărfurile noastre ies către această mare pe două căi: una fluvială, Dunărea, și alta pe uscat, Constanța. Dacă ne uităm pe o hartă vedem, că distanța dela Craiova până la Constanța este egală cu cea dela Craiova la Salonic și puțin mai mică decât ceea ce departe capitala Olteniei de țărmul Adriaticii. De aceea vedem, că mărfurile noastre fac un mare ocol eșind prin Marea-Neagră. Cu toate acestea n'avem altă cale spre a trimite aceste mărfuri la destinație.

Din nenorocire pentru noi Rusia caută cu orice preț să ne închidă și această eșire, puind stăpânire pe gurile Dunării și pe strâmători, cari sunt porțile Mării-Negre. Dacă Rusia ar eși în planurile ei, atunci *România ar cădea în vasalitate economică față de imperiul țarilor, ceea ce ne-ar face să pierdem și independența politică.*

De aceea se vede, că înainte de a păși la înfăptuirea unității noastre naționale, trebuie să ne îngrijim serios de a păstra singura eșire ce avem către Marea Mediterană. Idealul național este fericirea supremă, la care aspiră neamul românesc. Însă pentru a o atinge, trebuie să ne asigurăm mai întâi existența de toate zilele, prin muncă și comerț. Se impune deci, ca să luptăm din toate puterile pentru a îndepărta pe Rusia dela gurile Du-

nărei și a o împiedeca să se așeze la Bosfor și Dardanele.

Din cele expuse până aici se vede, că poporul românesc are de învins numeroase și grele piedeci pentru a ajunge să întocmească o Românie-Mare. De aceea trebuie să procedeză cu multă chibzuință spre a eși la bun sfârșit. Numai înțelepciunea conducătorilor noștri și niscaiva împrejurări favorabile ne-ar putea ajuta, să realizăm idealul nostru național».

Stigmatizarea fugarilor. Am dat pe scurt știrea, că în ultima congregație a comitatului Hunedoara au fost sterși din lista membrilor ei fugarii noștri Vasile C. Osvadă și popa Ioan Moția. Întregim acum știrea cu următoarele: Ștergerea s'a făcut la propunerea înaintată în scris din partea domnilor: Dr. George Dubleșiu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Pap, Dr. Iustin Pop și Simeon Chirca. Propunerea a fost următoarea: «Se decreteze adunarea reprezentanței municipiilor, ca Vasile C. Osvadă și Ioan Moția, membri ai adunării municipale, prin faptul, că au fugit în România și acolo, călcându-și credința față de patrie și astfel în fața de comitat, au intrat în serviciul unei fracțiuni politice dușmane, care are de scop stîrbirea integrității teritoriale a patriei noastre, s'au facut nevrednici de a mai fi membri ai reprezentanței municipale, prin urmare nu'i mai consideră de membri ai congregației și pe amândoi îi condamnă și stigmatizează». Propunerea a fost motivată de domnii Dr. Iustin Pop și Dr. Aurel Vlad, iar congregația a votat-o cu unanimitate, dispunând, ca propunerea și vorbirile rostite se fie trecute în întregime în procesul verbal. Credem, că la fel se va proceda și față de alții dintre fugarii noștri.

Gvern nou în Franca. Nu s'a găsit nime în Franca, care se iee locul demisionatului Delcassé, fost ministru de externe și plâsmuitor al actualului mare războiu, și urmarea a fost, că întregul guvern al domnului Viviani a trebuit să se retragă. Și-a înaintat demisia, pe care președintele republicii franceze, dl Poincaré, a primit-o și a încredințat pe domnul Briand cu formarea noului cabinet. Noul ministru-preșident francez trece de om înclinător spre pace și din acest motiv se crede, că în politica Franței se va inaugura acum o direcție nouă. E semnificativ și faptul, că resortul esternelor domnul Briand și l'a rezervat șieși, dar și-a ales de prim-secretar de stat pe Cambon, fost ambasador francez la Berlin, pe omul, care a lucrat mult la timpul seu pentru evitarea conflictului între Franca și Germania. Ministrul-preșident de până acuma, Viviani, va face parte și din noul guvern, ca ministru de justiție, Millerand însă, ministrul de războiu de până acum, a fost abandonat de tot. Vin vești, că aceea ce s'a întâmplat în Franca, se va întâmpla în curând și în Anglia, unde asemenea se clatină rău guvernul și apoi cu siguranța și în Italia. Fug toți războinicii din calea războierii.

Turburări în București. Duminecă s'a ținut întrunire publică în București, convocată de comitetul «Federației Unioniste». S'a vorbit cu vehemență, despre guvern, despre Rege, despre necesitatea intrării României în acțiune, alături de antanta, și la urmă s'a votat o moțiune de înțelesul, ca guvernul se ordoneze imediat mobilizarea și se între în acțiune, până nu se unesc Nemții și Austro-Ungarii cu Bulgarii. Lumea nemulțu-

